

Krajanské informace

Vydává Velvyslanectví České republiky v Pretorii ve spolupráci s českými krajany
v Jihoafrické republice

Náměty a příspěvky:

e-mail: RadkaHej@gmail.com

Fax: 012 5482765

poštovní adresa: Krajanské informace, PostNet suite 166, Private Bag X11, Halfway House, 1685

Vážení a milí krajané,

Vítáme vás u dnešního rekordního čísla. Čím že je tohle číslo rekordní? S velkým potěšením oznamujeme, že je rekordní počtem příspěvků od krajanů. Tento měsíc se u nás v redakci sešly čtyři!

Náš pravidelný dopisovatel pan Jirout nám tentokrát zaslal citáty, které pro čtenáře vybral z velmi populární knihy Christine Harley: Tajemství úspěchu špičkových obchodníků světa. Jistě se z nich všichni poučíme.

Ani druhý příspěvovatel, pan Martin Slavík, není mezi našimi korespondenty žádným nováčkem. Tentokrát se s námi podělil o zajímavý článek o historii železničního rozchodu, který je přímo stvořený do Zábavy a poučení.

Fejeton o tom, jak si poradit se pštrosím vejcem, jsme dostali od pana Alexandra Bognara. Věříme, že se u jeho prvotiny pobavíte.

U čtvrtého příspěvku Racleton bohužel nemůžeme uveřejnit autora, protože v e-mailu, kterým přišel, se všechno, kromě samotného článku, zobrazilo v záhadných a nerozluštitelných klikihácích a hieroglyfech.

Za všechny příspěvky mnohokrát děkujeme a doufáme, že budou inspirací dalším krajanům.

Také děkujeme za pochvalu našeho měsíčníku manželům Drahotovým a Novákovým. Moc nás těší.

A abychom v redakci nezůstali pozadu, představujeme dnes nový seriál, který jsme nazvali *Česká republika v číslech a údajích*. Jak sám název říká, půjde o samá čísla, samé údaje. Některé budete jistě znát, ale jsme toho názoru, že není na škodu, připomenout si skutečnosti o naší vlasti a dozvědět se třeba i něco nového.

Dále se pak podíváme do Pietermaritzburgu; do kina na nový film; s Šimkem a Grossmanem do ZOO a v češtině za vyjmenovanými slovy. V osobnostech se seznámíte s Antonínem Dvořákem; dostanete recept na dlouhověkost a v Receptech také na pochoutky z rýže; pobavíte se u vtipů a Ptákovin z Blumfontejna; něco nového se dozvíte v Aktualitách a seznámíte se s nejslavnějšími gumovými zvířátky světa.

A protože náš skvělý (a nikým jiným v redakci nahraditelný) grafik si momentálně užívá zasloužené dovolené, vychází únorové číslo ve staré úpravě.

Hezké počteníčko vám jako vždy přeje

Vaše redakce

Oznámení Zastupitelského úřadu ČR v Pretorii

Doplňovací volby do Senátu parlamentu ČR

V souvislosti se zánikem mandátu senátora Jiřího Dienstbiera ve volebním obvodu č. 30 se sídlem v Kladně se uskuteční doplňovací volby do Senátu Parlamentu České republiky v tomto volebním obvodu ve dnech **18. a 19. března 2011** (1.kolo, případné druhé kolo by proběhlo 25. a 26. března 2011). Doplňovací volby do Senátu PČR se uskuteční pouze na území České republiky a to ve volebním obvodu č. 30 (Kladno). Další informace naleznete na internetové stránce zastupitelského úřadu: www.mzv.cz/pretoria.

Kurzy českého jazyka 2011

Česká republika v rámci realizace tzv. Krajanského vzdělávacího programu pořádá již tradičně i v roce 2011 kurzy ČJ v Dobrušce, kurzy metodiky výuky ČJ a semestrální studijní pobyty v ČR pro krajany žijící v zahraničí.

Podrobnější informace ke Kurzům přihláškám naleznete na internetové stránce zastupitelského úřadu: www.mzv.cz/pretoria v kapitole Krajané.

Výběr zpráv (leden 2011)

***Stalin sebral volyňským Čechům půdu za miliardy, odškodnit teď chtějí od ČR**

Přes 700 rodin volyňských Čechů usiluje o odškodnění za půdu, kterou jim na území dnešní Ukrajiny vzal Sovětský svaz. Český stát jim však podle premiéra Petra Nečase žádné peníze nevyplatí, protože jej k tomu nenutí žádné právní normy. Někteří z reemigrantů zvažují individuální žaloby. O odškodnění žádá Občanské sdružení vlastníků pozemků na Volyni, odebraných sovětskou vládou v roce 1939, které zastupuje zhruba 720 rodin. Jedná se o část potomků Čechů, kteří v druhé polovině 19. století odešli za lepším do Volyně v carském Rusku. Když se po 2. světové válce hromadně vrátili zpátky, za svou půdu - v současné hodnotě několika miliard korun - nic nedostali.

"Cítíme to jako obrovskou křivdu, která by si zasloužila napravit," tvrdí představitel sdružení Miroslav Němec, kterému při příchodu do Československa v roce 1947 bylo patnáct.

"Jejich nároky jsou legitimní, o tom není sporu," říká historik Jaroslav Vaculík z Masarykovy univerzity v Brně, který se tématu volyňských Čechů dlouhodobě věnuje.

Reemigranti z Volyně dostali v 50. letech na základě dohody Československa a SSSR pouze odškodnění za své nemovitosti.

Zemědělskou půdu, která byla pro většinu navrátilců zdrojem obživy, ale Sovětský svaz znárodnil, a proto za ni nezískali nic.

Od odškodnění se jim ještě odečetl majetek, který tady po návratu dostali, takže fakticky obdrželi velmi málo.

Česká národní škola v Selenčině v roce 1914.

Podle mluvčího ministerstva financí Radka Ležatky pro poskytnutí dalších náhrad neexistuje žádný právní podklad. Ani se v současné době nepřipravuje. Ve stejném duchu odpověděl volyňským Čechům v dopise z konce prosince také Nečas.

Tiskový odbor ministerstva zahraničí doplňuje, že "nulové jsou i možnosti využití mezinárodního práva".

V úvahu přichází možnost, že by český parlament schválil speciální zákon. I proto sdružení vyzývá své členy, aby kontaktovali poslance a senátory ve svém regionu.

Sdružení upozorňuje na nároky Čechů z Podkarpatské Rusi, kterým stát přiznal odškodnění v roce 2009. Premiér však uvádí, že se jedná o odlišný případ. Volyňští Češi na rozdíl od krajanů zpod Karpat tehdy nebyli občany Československa a jejich majetek se nenachází na historickém území ČSR.

Nečas volyňským Čechům doporučil, ať se kvůli "narovnání křivd" obrátí na Polsko a nástupnické státy SSSR. Sdružení už v roce 2009 poslalo dopis ukrajinskému prezidentovi Viktoru Juščenkovi. Odpověď ale nepřišla.

Volyňští Češi zatím nemají v plánu podobný krok, jaký učinili Poláci, kteří se v roce 1945 vraceli z Ukrajiny do své domoviny. Také jim nezaplatili půdu, tak předali případ soudu do Štrasburku a Polsko muselo odškodnit 80 tisíc rodin .

Někteří lidé už zvažují podání individuálních žalob. Například rodina, která na Volyni založila dodnes funkční pivovar. Majetnějším lidem Sověti zkonfiskovali majetek. Rodina za pivovar nic nedostala a snaží se to řešit s Ukrajinou.

Volyňští Češi

V 60. a 70. letech 19. století se přibližně 16 tisíc Čechů přestěhovalo především z ekonomických důvodů do Volyňské gubernie v carském Rusku (dnes tato oblast leží na severozápadě Ukrajiny).

Češi na Volyni zakládali nové obce, věnovali se zejména zemědělství a řemeslům. Díky nim se zvýšila prosperita regionu.

V roce 1921 se Volyň rozdělila mezi SSSR a Polsko. V sovětské části došlo ke kolektivizaci, mnoho Čechů skončilo na nucených pracích na Sibiři. V roce 1939 celou Volyň zabral Sovětský svaz, o dva roky později oblast okupovali Němci.

Nacisté v červenci 1943 v obci Český Malín zavraždili a zaživa upálili 374 Čechů a jejich domy srovnali se zemí. Přes 10 tisíc Volyňských Čechů (včetně několika set žen) za války vstoupilo do československé armády.

Po dohodě Československa a SSSR se v roce 1947 vrátilo do původní vlasti přes 10 tisíc rodin. Volyňští Češi osídlili především vyhlidněné Sudety. Mnozí posléze čelili komunistickým represím, protože se netajili svými negativními zkušenostmi ze SSSR.

První vlak s Volyňskými Čechy, kteří se po válce vraceli ze SSSR, přijel 8. února 1947 na nádraží do Žatce.

***Konkurence v praxi. České dráhy pošlou do EuroCity a InterCity stevardy**

Blížící se konkurence na české železnici začíná pasažérům přinášet první výhody. České dráhy představily jak zvýší kvalitu služeb ve vlacích EuroCity a InterCity. O cestující budou pečovat stevardi jako v Pendolinu, vozy budou plně klimatizované. Dráhy chtějí nové služby testovat na hlavních komerčních spojích z Prahy na Moravu.

"Vlaky EuroCity a InterCity provozujeme na vlastní podnikatelské riziko. Abychom obstáli v konkurenci silniční dopravy a přicházejících železničních dopravců, musíme cestujícím nabídnout výrazně vyšší standard služeb i samotných vozů," vysvětlil generální ředitel ČD Petr Žaluda.

V nových nebo modernizovaných vozech, vybavených klimatizací nebo zásuvkami, prý cestující pocítí i kvalitnější servis doprovodného personálu. V první třídě jim bude zdarma nabízet denní tisk nebo teplé a studené nápoje. Internetového připojení se však pasažéři nedočkají. Ceny jízdenek prý ponechají ČD na stejné úrovni.

"Nové služby se týkají zatím jenom mezinárodních rychlíků, na vnitrostátní rychlíky mezi krajskými městy by se mělo dostat po roce 2012," nastínil plány ČD ředitel osobní dopravy ČD Antonín Blažek.

Nad českými kolejemi se již dlouho schyluje k bitvě o pasažéry. V kurzu je především trať mezi Prahou a Ostravou. Své vlaky na ní chtějí vpustit hned dva soukromí dopravci. Kromě RegioJetu Radima Jančury plánuje spojení provozovat i dopravce Leo Express Leoše Novotného mladšího, syna bývalého majitele potravinářského podniku Hamé.

***Technické muzeum v novém: černé vzduchoprázdno a vůně barvy**

Národní technické muzeum bylo čtyři roky zavřené, aby se odělo do nového kabátu. Přesně 16. února otevře prvních pět expozic. Představí astronomii, architekturu, stavitelství a design, tiskařství, dějiny dopravy a fotografický ateliér. Z expozic dýchá novota. Zatím vylidněné muzeum dává vyniknout exponátům, které mohou lidé už v únoru obdivovat. Čas se s nimi zastaví například v sále polygrafie, který připomíná tiskařskou dílnu z přelomu 19. a 20. století.

"Některé exponáty se daly vidět i dříve, ale jen při příležitostných akcích. Takhle soustředěně nikde vystaveny nebyly," říká kurátor sbírky polygrafie a psací techniky Pavel Pohreich.

Sotva se propletete bludištěm z knih, ocitáte se uprostřed dílny. Je tu cítit vůně strojů a zbytků tiskařské barvy, nechybí dobový nábytek, kovové tovární lustry, tranzistor i láhve s limonádou pro žíznivé dělníky. Aby byl efekt dílny dokonalý, z expozice se vychází starými dveřmi kolem klasických píchaček.

Místnosti dominuje obrovská rotačka z roku 1876 německého výrobce Man. Je to nejstarší rotačka v Čechách a jedna z nejstarších v Evropě. Fungovala ve státní místodržitelské tiskárně v Karmelitské ulici a tiskly se na ní různé tiskopisy a vyhlášky. Do sálu se stěhovala stejně jako jiné přístroje po částech a montovala se na místě.

Vytvořit expozici jako starou tiskárnu napadlo současného ředitele Národního technického muzea Karla Ksandra. Pracovníkům muzea se to dokonale povedlo. Interiér doplní ještě hukot přístrojů a dokonce i vůně barvy. Expozice návštěvníkům objasní, jak vypadá linotyp a rychlolis nebo jak funguje rotačka. "Každý si může vyzkoušet některé lisy, tisk i rastrování vlastní fotografie," dodává kurátor expozice. Na zvědavé děti i větší návštěvníky budou dohlížet asi čtyři lidé.

S rušnou a začerněnou tiskárnou kontrastují ticho a čisté linie expozice architektury. Na své si tu přijdou především znalci a fanoušci designu a stavebnictví. Před vchodem návštěvníky uvítá slavná zpívající fontána z Expa 1958.

Sál působí striktně jako rysy architekta, zdobí ho modely slavných českých staveb i návrhů z dvacátého století, které nikdy nebyly uskutečněny. Je to například průkop Letnou nebo dostavba Staroměstské radnice.

"Expozice vznikla ve třetím patře na místě, kde dříve byly kanceláře. Vybojovala si nejvyšší patro, aby mohla návštěvníkům jako bonus nabídnout krásný pohled na panorama Prahy," uvedl kurátor expozice architektury a stavitelství Petr Krajčí. Dodal, že se jedná o první expozici architektury a stavitelství po sedmdesáti letech. Upozornil například na Kotěrovy modely, nebo Krejcarův model výstavního pavilonu v Paříži z roku 1937.

Šuplíky pod modely návštěvníkům prozradí detaily o dané stavbě. Například slavný zlínský mrakodrap zvaný jednadvacítko nabídne svůj technický nákres nebo fotografie z interiéru. Některé sádrové modely musely přežít i záplavy a získaly zvláštní patinu, jiné modely jsou úplně nové a jsou vytvořeny čistě podle fotografií.

Nechybí architektonická kancelář z 19. století. "Svou práci měli architekti složitější v tom, že museli spoustu věcí dělat ručně, na druhou stranu stačil na jeden činžovní dům jeden výkres, kdežto dnes je to díky sítím či rozvodům složitější a znamená to spoustu papírování. Dříve panovala důvěra a stačila ústní dohoda mezi architektem a stavební firmou. Dneska se všechno jistí desítkami výkresů," uvedl Krajčí.

Exponáty jako hvězdy

Expozice astronomie působí tajuplně. Je temná, černá. Vystavené předměty jakoby pluly ve vzduchoprázdnu, člověk má pocit, že je součástí vesmíru. Příchozího uvítá pravý meteorit, který váží 81 kilogramů a před lety dopadl do argentinské pampy.

Nechybí prosklené prostory s historickými měřicími přístroji astroláby, sextanty, astrometrickými pomůckami, kompasy či atomickými hodinami.

"Exponáty mají působit jako hvězdy ve vesmíru. Jedním z nejzajímavějších exponátů jsou astronomické hodiny, tedy jakýsi kabinetní orloj z konce 18. století, který ukazuje pohyby země, planet a jejich satelitů i dalších hvězd," popisuje autor expozice Antonín Švejda a dodává, že exponát pochází z kláštera v Oseku.

Expozice nabízí asi dvacítku globů, nejen zeměkoule, ale i nebeské oblohy, Marsu či Měsíci. Raritou je rozkládací globus z Anglie, který mohli dávní astronomové nosit s sebou v kapse.

Ani tady autoři expozice nezapomínají na hravost návštěvníků. Pohyb planet ve sluneční soustavě představuje mechanické planetárium, lidé mohou sledovat mimozemšťany Koperníkovým a Galileovým dalekohledem, nebo pozorovat hvězdy přístrojem sextantem. Podobným, jako užívali Tycho de Brahe a Johannes Kepler těsně před vynalezením dalekohledu.

Balon a letadla restaurovali rok a půl

Nejoblíbenější částí technického muzea je dopravní hala. Tu opustilo několik železničních vozidel, která se budou časem stěhovat do železničního muzea na Masarykově nádraží. Nahradilo je více automobilů. Nejmladším modelem je Škoda Superb z roku 2003, ve které cestoval prezident Václav Klaus.

"Všechny oblasti, ať už motoristická, letecká či automobilová, tvoří nějakou historickou linku, příběh. Superb není žádným historickým unikátem, ale výjimečný je a vytvoří za tím příběhem krásnou tečku," míní vedoucí oddělení historie dopravy Petr Kožíšek.

V hale přibyla například legendární stíhačka Supermarine Spitfire, se kterou se do Čech vrátili českoslovenští piloti, bojující za války u britského letectva. Nechybí auto značky Benz, ve kterém se vozil dědeček Karla Schwarzenberga, či salónní vůz císaře Františka Josefa. Většina modelů však v dopravní hale zůstala a některé z nich dostaly nový kabát. Například americký a ruský dvouplošník či balón "Praha".

"Zrestaurovat tyto exponáty trvalo rok a půl. Všechny práce musely probíhat přímo v hale, protože letadla ani balón prostě nejde jednoduše rozložit a odvézt.

Zpracovala: Mirka Schullerová

Inzeráty/Oznámení

- Prodám:
TOJAN Elliptical Trainer SOLO 200
takřka nepoužitý. Cena: ZAR 1 000 a odvoz.
Karel Vaňas, 0825731698

- Pátrání po bývalém kolegovi:

Pan Jiří Vrla hledá svého bývalého kolegu Pavla Křiváčka. Oba pánové se poznali v Torontu, Kanadě, kde pracovali u firmy McDonnell Douglas Aircraft. Pan Pavel Křiváček je velice nadaný letecký konstruktér. Narodil se přibližně v roce 1945, po roce 1968 žil v Kanadě, odkud se v roce 1990 vrátil zpět do ČR. Začátkem tohoto století odešel do penze a odjel do Jižní Afriky. Pan Vrla od něj naposledy dostal pohled odeslaný z Pretorie v roce 2005.

Děkuji za jakoukoli informaci. Jiří Vrla 60 Southport St Apt.516 Toronto, Ont M6S 3N4; e-mail: jirivrla@sympatico.ca

Truda - Vídeň

- Pátrání po sestřenici:

Ing. František Bräuer pátrá po své sestřenici (Ger)Trude, rozené Toth, narozené ve Vídni v Rakousku asi v r. 1940, otec Johann Toth, zemřel ve Vídni v r. 1996, matka Mathilde Toth-Kaiser, zemřela ve Vídni v r. 1975, poslední známá? adresa: Würtzerstr. 25/610 Vídeň, Rakousko, kde žije její nevlastní matka Hedi Toth. Od 70. let žila v Johannesburgu, nyní se přestěhovala někam severněji. Přikládám její svatební foto. Moc děkuji za jakoukoli informaci.

fbrauer@seznam.cz

- Pan Jiří Čermák hledá svého bratra Radka Čermáka, narozeného dne 19. 11. 1967 v Kladně, který v roce 1998 odešel do JAR. Pana Jiřího Čermáka lze kontaktovat na adrese: PS 2/B-3, 713 02, Ostrava

Výuka češtiny a angličtiny od začátečníků až po velmi pokročilé, od dětí až po důchodce. Individuální přístup. Kontakt: Radka Hejmalová-Millar, mobile 0824681401, phone 011 4681401, e-mail RadkaHej@gmail.com

Kvalifikovaná soudní překladatelka nabízí vypracování překladů z češtiny do angličtiny a z angličtiny do češtiny (případně z a do ruštiny a němčiny). Kontakt: Radka Hejmalová-Millar, mobile 0824681401, phone 011 4681401, e-mail RadkaHej@gmail.com

SUSPENSION WAREHOUSE & CAR SERVICE CENTER - Please call us for all your car needs! For the best service in town. Call 0719593469.

Naučte se šít jako profesionálové a oblékejte se podle svých představ.

KURZY ŠITÍ pro začátečníky i pokročilé

Individuální přístup a zdokonalení vašich dovedností jsou u nás zaručeny.

Specializujeme se také na **DESIGN A ZAKÁZKOVÉ ŠITÍ** svatebních šatů; večerních, business a vycházkových oděvů.

Najdete nás v Centurion.

VOLEJTE 0834484795 – Petra

- Villa Klara B&B nabízí ubytování v luxusně vybavených pokojích v srdci Johannesburgu v Northcliffu. Guesthouse je vhodně situován velmi blízko nákupního střediska Cresta.
Ideální pro byznysovou klientelu díky své poloze. (CBD 15minut, Sandton 20minut, N1 7 minut, nemocnice 10 minut)
Pokoje mají WiFi spojení.
Pro více informací navštivte naši webovou stránku www.villaklara.co.za
Rezervace: klara@villaklara.co.za či 011 478 2513. Denně od: 08:00 do 17:00.
At Villa Klara, the customer always comes first.

FEJETONY

Ptákoviny z Bluemfontejna – Otištěno posmrtně

SENTLEC

Smluvil jsem schůzku se zástupcem Sentlecu, protože jsem je chtěl požádat aby můj tank vyjmuli z okruhu těch, které se na dálku vypínají.

Zatímco jsem mu moji žádost přednášel, usnul. Probudil jsem ho a on se hrozně omlouval: „Vy si, pane Schubert, nedovedete představit pod jakým stresem tady musím žít. Vezměte ku příkladu tenhle dopis! Podal mi kousek papíru, popsaného těžkým, kostrbatým písmem:

„ Pane mladý,

Při poslední schůzce jste mi říkal, že k vyřešení nedostatku elektřiny byste potřeboval kilo vaty. Já sem na to tehdy skočil a dvě kila vaty jsem vám dokonce koupil. Pak jsem se ale podíval do almanachu z roku 1879 a tam jsem si připomenul, jak se vlastně elektřina vyrábí. Vy žádnou vatu nepotřebujete, vy potřebujete ebonitovou tyč a liščí ocas.

Když postavíte do řady 220 chlapů s liščími ocasem a ebonitovou tyčí, vyrobíte elektřiny dost pro celou čtvrť.”

Dopis jsem dočetl do konce a začal jsem se smát: ten člověk žije v době kamenné, doufám, že na takovou slátaninu nebudete odpovídat!

„Musím“, odpověděl executive. „Je to dědeček prezidenta naší korporace, budu rád, když ten systém nebudeme muset zavést!“

Najednou jsem pochopil, pod jakým stresem ten člověk žije. Pisatel neměl ponětí o Voltech, Watech, cosinus fí, Ampérech, transformátorech a prostě o ničem, co by jen vzdáleně připomínalo dvacáté století. Až jsem se zastyděl za svoji mrzkou žádost, ve srovnání s jeho. Rozloučil jsem se s ním, řekl mu, aby si se mnou nedělal starosti a odešel jsem. Dlouho mi v hlavě seděla nevzdělanost pisatele toho dopisu. To by už snad, v dnešní době, nemělo být ani možné!

Opravdový respekt pro toho člověka ze Sentlecu jsem však získal teprve, když jsem se dozvěděl, co dneska stojí liščí ocas!!!

Z dílny pana Honzy Schuberta

Jak jíst nebo nejíst pštrosí vejce – od pana Alexandra Bognara

Bylo, nebylo. Jednoho krásného dne jsem si přinesl z farmy pštrosí vejce. Bylo krásné, neobvyklé, velké, prostě něco nač jsme nebyli zvyklí. Cestou domů se mi vkradly do hlavy zmatené myšlenky. Teda ne tak zmatené jako moře nápadů co s ním, a to jsem, prosím, nebyl Jan Neruda. Nakonec to vyhrála myšlenka – kamaráde, sníš ho. Králové a jiné osobnosti vznešeného původu jedli křepelčí vejce, tak 2 – 3 kopy k snídani. Osle, ušetříš populace křepelky a dáš si je 1 (slovy jedno) pštrosí vejce. Ale nebudu předbíhat.

Přinesl jsem vejce domů, opláchl ho a začal vymýšlet plán. Je dost velké a když v dlani spojíte prostředníky a palce, přidejte ještě jednu velikost. Obracel jsem vejce na všechny strany a říkal si: „Je hezké, škoda ho rozbít, udělej to tak, aby zůstalo celé. Bude hezká dekorace.“ „Hm, dekorační pukavec? Nené, to se musí udělat vědecky.“ Čuby zíraly a manželka se diplomaticky vytratila do své pracovny. Jenže já, jako chytrý člověk, který rozumí zvířecí řeči, jsem z jejich pohledu vyčetl: „Troubo, nezahrávej si.“ Říkám jim zpět: „Holky, Meresjev se plazil daleko sněhem bez nohou a vydržel také.“ Jejich oči říkaly: „.....tvůj problém, netahej nás do toho.“ „Holky, jdu na to vědecky,“ a přinesl jsem si pilník a začal pilovat horní vypuklinu (skořápka je asi 1 mm silná). Opatrně jsem piloval a holky čuměly za rohem, kdy to vybuchne. Konečně jsem se propiloval, vzal vrták a vyvrtal asi 10 mm díru.

Holky mi posílaly signál, který říkal, že asi tam nahoře není úplně všechno vpořádku. Vrhnu jsem pohled zpět, který říkal: „Jen se smějte, baby, budete čumět na drát!“

Vytáhnul jsem pánev, koukl ještě jednou, pánev uložil zpět a vytáhnul jsem menší kotlík. Přinesl jsem si plastickou hadičku a zasunul ji až na dno vejce, obrátil vejce a začal foukat. Pomalu z vejce začalo něco vytékat ven. Trochu nažloutlá, nic neříkající, nevábně vyhlížející hustá kapalina. Holky přiřapkaly a zvědavě pozorovaly ten geniální nápad co bude dál. Já foukal až jsem modral. Holky se škodolibě usmívaly: „Vždyť jsme ti to říkaly“. No nakonec to udělalo BLOB, bylo to venku, vejce prázdné, zato kotlík do ¾ plný.

Holky, uděláme si míchaná vejce. Jejich zraky, stále nedůvěřivé, pochybovaly o mém zdravém rozumu. Vyndal jsem další kotlík, rozpálil máslo, přidal cibulku a řekl: „Holky, staň se zázrak,“ a začal míchat vejce (obsahuje 20 – 28 slepičích vajec).

Pomalu mě začala opouštět odvaha a nastupovala rozpačitost. Konečně bylo domíchané. Přidal jsem petrželku, přivoněl, nepáchlo nic. Rozdělil jsem to spravedlivě na tři díly a bleskl mi hlavou Jan Neruda..... co s tím, to není možné sníst: „Holky dlabejte a nestyďte se. Dostanete nášup.“ Čuchly, lízly a velice nedůvěřivě se daly do vejce. Já chytře vyčkával co

bude, jestli se neobrátlí náhodou tlapami vzhůru. Nic. A tak jsem zavřel oči a začal též. Nešlo upřesnit co to bylo. Takové mdlé, tučné, nic neříkající něco. Holky snědly asi čtvrt misky každá a dál žádné pobízení nepomohlo. Jejich pohled říkal: „Hele, co sis uvařil, to si sežer sám.“ A já dlabal, abych jim byl zářným příkladem. Nepomohlo. „Holky, je to vzácné a výživné, jezte.“ „Ty vole, když by to šlo a prolezlo to, tak si to někam strč sám.“

A tak jsme vzdali všichni. Asi po třídním průjmu jsme se zařekli, nikdy více.

Taková byla zkušenost a poučka? Záleží jen na vás to zkusit nebo nezkusit.

JIHOAFRICKÁ a ČESKÁ MĚSTA

PIETERMARITZBURG

Původní dobyvatelé měli vynikající smysl pro místa, výhodná k založení nových měst. Poté, co na konci roku 1838 porazili kmen Zulu, se chtěli někde na nově dobytém území usadit a užívat si života v kraji Natal. Pro nové město si vybrali úrodnou krajinu s dostačujícím zdrojem vody, vhodnou pro zemědělství, mírně vyvýšenou nad ostatní krajinu, aby měli dobrý rozhled po dění v okolí a také malebnou, pro potěchu oka.

Město nazvali Pietermaritzburg po svých dvou vůdcích Pietu Retiefovi a Gertu Maritzovi. Plány nového města byly vypracovány tak, aby ulice byly široké a na každé straně lemované žlábkem pro odtok vody, ke každému domu patřila velká zahrada a samozřejmě nechyběl ani kostel a městská radnice, kde se každého čtvrt roku konala důležitá zasedání městské rady.

V roce 1843 Pietermaritzburg převzali Britové a ustanovili ho administrativním sídlem provincie Natal.

Město se pyšní skutečností, že zde v roce 1846 byly vytištěny první jihoafrické noviny *Natal Witness*.

Ve městě byla spousta obchodů, krčem a hotelů a obrovské obdélníkové náměstí ve středu, které sloužilo také jako trh. V širokých ulicích a na prostorném náměstí bylo dostatek místa pro vozy a dostavníky, které cestovaly mezi pobřežím a vnitrozemím a město se tak stalo oblíbeným místem pro zastávku, občerstvení, případně nocleh na těchto cestách. To s sebou samozřejmě přineslo živý ekonomický rozvoj.

V roce 1983, kdy Natal dostal novou vládu, rozvoj města pokračoval ještě rychleji. Nová vláda město rozšířila a Pietermaritzburg se stal sídlem parlamentu. Ve stejném roce byla také postavena snad dodnes nejznámější budova města, městská radnice. Masivní budova postavená z červených cihel, s bohatě zdobenými okny a hodinovou věží. Budova byla v roce 1895 zničena požárem, ale ihned obnovena a od roku 1901 slouží v této podobě dodnes. V současné době je zde muzeum objevitelů a dobyvatelů.

Ve městě je několik veřejných parků. Největší z nich – Alexandra Park – pojmenovám podle britské královny Alexandry, zaujímá plochu 44, 5 ha. Jsou zde jak nádherné zahrady, tak spousta sportovních hřišť. Součástí je 5 ha kamenná zahrada – the Mayor's Garden – kde roste spousta palem a růží. Každoročně v květnu se zde konají výstavy pod širým nebem. Další známé parky jsou Kershaw Park a Wylie Park. Neméně známá je zdejší botanická zahrada, založená v roce 1872, s nádhernou sbírkou původních stromů a kytěk, krásnými jezírky a útočišti mnoha druhů ptáků.

Dnes je Pietermaritzburg hlavním městem provincie Kwa-Zulu Natal, průmyslovým a sportovním centrem. Od roku 1921 se v květnu mezi Pietermaritzburgem a Durbanem běhá světoznámý Comrades' Marathon. Z Pietermaritzburgu do Durbanu se taktéž každoročně koná závod kanojí a kajaků po proudu řeky Msunduzi, kolem místa kde se slévá s řekou

Mgeni a dále pak Údolím tisíce kopců (the Valley of Thousand Hills) do Modré laguny, kde se řeka Mgeni vlévá do oceánu.

Pietermaritzburg je město, jehož nádhera i krása okolní krajiny jistě stojí za návštěvu a podrobné prozkoumání.

Zpracovala Radka Hejmalová-Millar

RACKETLON – příspěvek od krajanů

South African born Czech, son of father Zdeněk Kalous from Karlovy Vary and Mother of Hroznová Lhota Moravia recently won the SA Open racketlon challenge.

52 participants took part in the 2010 SA Open Racketlon championships at UCT on the 28th November. A beautiful day saw the table tennis, badminton, squash and tennis legs all being played in good spirit. It was the first time a Mens Over 45 category was fielded. All updated rankings have been made and pics of the event have been put on site and on social groups. Full results are available for download and a summary can be found below. Congratulations to all players and winners. Thank you to Shelleys VW for assisting in financing the venue and JayKayPro for providing the sound and entertainment. Please support sponsors as without them it is hard to run an event properly. Also support our online shop which provides equipment at extremely competitive prices and proceeds also go into the sport of Racketlon. Any more info on Racketlon please visit racketlon.co.za or join the FaceBook group. Many more enquiries have been received from Johannesburg, Pretoria and Durban with regard to events there, this surely shows the possibilities of nationalisation within our South Africa. We also received many thanks and praises on the last event from some of you and it is very welcome and appreciated, keep any more critic or suggestions coming so as to improve on previous performances. To take Racketlon to the next level we seek an appropriate partner to aid in future events, clinics, National team etc, any suggestions please forward on to myself. Anyone interested in assisting with future growth and being part of an informal committee kindly let me know your interest. We would like to start planning for future events throughout 2011 and await the other calendars so as to avoid clashing and involve everyone. If you are a coach and would like to offer services please contact us and if you are a player who would like to receive lessons please also contact us and we will make sure you find the right coach. Without further a due here are the results of the SA open Racketlon Championships.

Mens A:

Winner: **Patric Kalous**

Runner up: Belford Hendricks

3rd place: Andrew Day

Další info na: racketlon.co.za

Citáty z knihy Christine Harvey: Tajemství úspěchu špičkových obchodníků světa
(anglický originál *Secrets of the World's Top Sales Performers*)

- Zdravá filosofie: Raději ocenit než zatracovat
- Uvažuj nadšeně a bude z tebe nadšenec
- Všechna slova, která řeknu, musí tvořit a ne bořit!
- Udělejte vždy vše proto, abyste své sliby splnili včas.
- Neodkládej na zítřek co můžeš udělat dnes!
- Očista myslí: Doporučuji provádět očistu myslí několikrát denně, pokud je to nutné. Naučte se zbavit strachu, nenávisti, pocitu ohrožení, výčitek a pocitů viny. Tento proces se nazývá „duševní katarze“.
- Dale Carnegie prohlásil, že jméno člověka je nejdůležitějším zvukem v každém jazyce. Lidé ocení, když od vás slyší své jméno.

příspěvek od pana Josefa Jirouta

Česká republika v číslech a údajích

ZÁKLADNÍ GEOGRAFICKÉ INFORMACE

Poloha

Česká republika leží přibližně mezi 48 a 51 stupněm severní šířky a 12 a 19 stupněm východní délky uprostřed evropského kontinentu. Je přirozenou křižovatkou cest, které vedou ze západní Evropy do východní Evropy, z jižní Evropy do severní. Je to vnitrozemský stát bez přístupu k moři.

Nejsevernější obec ČR je Lobendava v okrese Děčín, je vzdálena 4328 km od severního pólu. Nejjižnější obec je Horní Dvořiště v okrese Český Krumlov. Je vzdálena 5396 km od rovníku. Nejzápadnějším místem státu je obec Krásná v okrese Cheb, nejvýchodnějším místem je Hřčava v okrese Frýdek-Místek. Vzdálenost mezi nejsevernějším a nejjižnějším bodem na území republiky je 278 km, zatímco vzdálenost mezi nejzápadnějším a nejvýchodnějším bodem území ČR je 493 km.

Hranice

Česká republika sousedí na severu s Polskem v délce 761,8 km, na východě se Slovenskem po 265 km, na jihozápadě a západě s Německem. Tato nejdélší česká hranice měří 810,3 km. Jižní hranice s Rakouskem měří 466,3 km. Celková délka hranic státu činí 2303,4 km.

Rozloha

Česká republika je malý stát, který má rozlohu 78 864 km². Pokud jde o Evropu, je Česká republika menší než například Rakousko (83 858 km²), Portugalsko (91 985 km²) nebo Maďarsko (93 033 km²), ale o něco větší než je Irsko (70 283 km²) nebo Litva (65 200). Podobnou rozlohu jako ČR má středoamerický stát Panama (77 082 km²).

Povrch

Většinu území státu pokrývají nízké vysočiny (300 – 800 m nad mořem). Nížiny zaujímají jen malou část území. Rozkládají se kolem velkých řek, hlavně Labe (Polabská nížina) a Moravy (Hornomoravský a Dolnomoravský úval). Pohoří nacházíme většinou podél hranic na jihozápadě, západě a severu země. Mezi nejdůležitější pohoří patří Šumava, Český les, Krušné hory, Jizerské hory, Krkonoše, Orlické hory, Jeseníky a Moravskoslezské Beskydy.

Rozložení území ČR podle nadmořské výšky:

nížiny do 300 m n. m. – 24,1 %
nízké vysočiny 300 – 800 m n. m. – 71,6 %
střední vysočiny 800 – 1500 m n. m. – 4,3 %

Geomorfologická charakteristika českých hor

Území ČR je tvořeno dvěma hroskými soustavami odlišného vývoje a stáří. Západní část, Český masiv, je součástí starohorní až prvohorní Středoevropy (Mesoevropy), východní část, Karpaty, je jedním z mladých pohoří Nové Evropy (Neoevropy). Jeho vznik spadá do období třetihor. Obě horské soustavy odděluje tzv. Vněkarpatská sníženina, která probíhá od Znojma přes Brno k Přerovu a Ostravě.

Nejvyšší vrcholy hlavních pohoří v ČR (podle abecedy)

Český masiv

Brdy – Tok 863 m n. m.

Broumovská vrchovina – Ruprechtický Špičák 881 m n. m.

České středohoří – Milešovka 837 m n. m.

Českomoravská vrchovina – Devět skal 836 m n. m.

Český les – Čerchov 1042 m n. m.
Děčínské stěny – Děčínský Sněžník 726 m n. m.
Doupovské vrchy – Hradiště 934 m n. m.
Jeseníky – Praděd 1491 m n. m.
Ještědský hřbet – Ještěd 1012 m n. m.
Jizerské hory – Smrk 1124 m n. m.
Králický Sněžník – Králický Sněžník 1424 m n. m.
Krkonoše – Sněžka 1603 m n. m. – nejvyšší hora ČR
Krušné hory – Klínovec 1244 m n. m.
Lužické hory – Luž 793 m n. m.
Novohradské hory – Kamenec 1072 m n. m.
Orlické hory – Velká Deštná 1115 m n. m.
Rychlebské hory – Smrk 1125 m n. m.
Slavkovský les – Lesný 983 m n. m.
Šumava – Plechý 1378 m n. m.

Karpaty

Bílé Karpaty – Javořina 970 m n. m.
Javorníky – Malý Javorník 1070 m n. m.
Moravskoslezské Beskydy – Lysá hora 1323 m n. m.

Nejvyšší a nejnižší obec ČR

Nejnižším bodem v České republice je obec Hřensko v okrese Děčín. Má nadmořskou výšku 116 m n. m. Nejvýše položenou obcí je Kvilda v okrese Prachatice, její nadmořská výška je 1062 m n. m.

Významné hory pro český národ

ŘÍP (459 m n. m.) je podle mytologie hora, na kterou vystoupil praotec Čech, když přišel se svým lidem na české území. Protože kolem dokola viděl krásnou a úrodnou krajinu, rozhodl se usadit v jejím okolí. Hora Říp se tak stala od začátku historie českým národním symbolem. Na hoře stojí rotunda svatého Jiří z 12. století, postavená na počest vítězství knížete Soběslava nad německým císařem Lothardem v roce 1126. V minulém století se na hoře Říp konaly národní poutě a manifestace za českou státnost. Z hory Říp je překrásný výhled na velké území Čech, zejména na České středohoří. Hora leží blízko Roudnice nad Labem.

BLANÍK (639 m n. m.) je další hora spojená s českou mytologií. Podle legendy žijí uvnitř hory rytíři se sv. Václavem, kteří českou zemi zachrání, až zde nastane nejhorší krize. Hora se nachází v jihovýchodní části okresu Benešov a byla vyhlášena chráněným územím.

RADHOŠŤ (1129 m n. m.) – hora v blízkosti města Frenštátu. Bývala v minulosti pohanským kultovním místem. K hoře se vztahuje mnoho lidových pohádek a pověstí. Na hoře stojí cyrilometodějská kaple. Také na vrcholu této hory se konaly národní poutě a manifestace za českou národní samostatnost.

Zpracovala Radka Hejmalová-Millar

Zábava

a) ČEŠTINA

*Vyjmenovaná slova po L (případně po B, protože ta už umíte z minula)
Doplňte I, Í nebo Y, Ý:*

Mlha se rychle rozpl-nula. Louka b-la plná b-lých odkvetlých pampel-šek. To je nesl-chaná pomluva! Pl-ce slouží k dýchání. Nikdy nel-zej nůž. Koupil si dva kopečky zmrzl-ny. Rozb-l se nám pl-noměr. Smetana se mi rozpl-vala na jazyku. Utři všechny tal-ře. L-ska je vodní pták. Díval se oknem do ml-nice. Kl-sna bude mít hříbě. Bl-skavice je pomocné slovo v Morseově abecedě. K večeri nám L-da nab-dla l-vance. L-žař čekal na vlek. Mluví pl-nně angl-cky i německy. Semínko už začalo kl-čit. K svátku dostal pl-šového slona. Nesahej špinavýma rukama na kl-ku. Hl-na se musí nejprve nakypřit. Někdo v pokoji tiše vzl-kal. Petrův dědeček nedosl-chá. Psovi kapaly z tlamy sl-ny. Máme nový pl-nový sporák. L-bor nesl-šně zavřel dveře. Teta zasadila cibulky tul-pánů. Na kopci se zabl-sklo. Ol-na našla barevné skl-čko. L-toval svých činů. Z bajky vypl-vá ponaučení. Nepl-vej na zem.

Připravila Radka Hejmalová-Millar

b) Z HISTORIE ŽELEZNIČNÍHO ROZCHODU – od pana Martina Slavíka

Železniční rozchod (vzdálenost mezi kolejnicemi) v Americe jsou 4 stopy a 8,5 palců.

Proč tahle divná míra?

Protože tak se stavěly železnice v Anglii a americké železnice stavěli angličtí emigranti.

Jak přišli Angličané na tuto divnou vzdálenost?

Železnice v Anglii stavěli titíž lidé, kteří předtím stavěli koleje pro tramvaje.

Proč však rozchod jako pro tramvaje?

Proto, aby stavitelé mohli použít přípravky a nástroje, které se tehdy běžně používaly při výrobě kočárů a vozů tažených koňským spřežením. Palec sem nebo tam, průměrná vzdálenost mezi stopami kol těchto vozidel byla oněch 4' 8,5''.

Proč se ale tenkrát vyráběla vozidla právě s takovým rozchodem kol?

Protože když Římané stavěli silnice na území pod jejich vládou, tyto musely být dost široké na to, aby se po nich mohly pohybovat římské válečné vozy tažené koňským dvojspřežím. Šířka válečného vozu tudíž odpovídala šířce tohoto spřežení – zhruba dva koňské zadky, což vedlo k tomu, že rozchod kol byl necelých 5 stop, přesněji řečeno čtyři stopy a osm a půl palce.

Čtyři stopy a osm a půl palce je 1 435 mm, což je dnes standardní rozchod železničních tratí v téměř všech evropských státech a také v Americe.

Ironií je, že šířka koňského zadku tak ovlivnila návrh dosud nejmodernějšího dopravního prostředku – Space Shuttle. Tento má totiž dvě posilovací rakety, jednu na každé straně palivové nádrže. Inženýři firmy Thiokol původně navrhli tyto rakety s určitým optimálním průměrem. Protože však rakety musely být dopraveny z Utahu železnicí, která vede přes tunel v horách, návrháři museli změnit tvar raket tak, aby mohly projet tunelem postaveným pro železniční trať s rozchodem 1 435 milimetru...

Obsah anglicky psaného dokumentu neznámého autora volně přeložil Martin Slavík.

c) HÁDANKA

Máš dvacet jedna ryb a když k nim přidáš jedna dvacet ryb. Kolik máš ryb?

d) ČESKÉ OSOBNOSTI

Antonín Dvořák

Antonín Dvořák se narodil 8. září 1841 v Nelahozevsi nad Vltavou. Jeho otec byl řezník a hostinský, což v tehdejší době nebylo povolání příliš výdělečné. Proto také Antonín neměl jednoduché začátky. Rozhodně u něj nelze říci, že by jeho pozdější úspěch pramenil z velkého majetku. Jeho otec ho chtěl vychovat k obrazu svému, a tak ho nechal vyučit řezníkem. Protože však byl Dvořákův hudební talent naprosto očividný, začal se malý chlapec učit hrát na housle. Postupem času si své vzdělání prohloubil studiem u učitele hudby Antonína Liehmana ve Zlonicích. V letech 1857 - 59 studoval hudbu na varhanické škole v Praze. Zároveň však byl členem orchestru Cecilské jednoty, kde hrál na violu. Zde měl možnost poznat díla Schumannova, Lisztova a Wagnerova. V těchto letech se Dvořák nadobro přestěhoval do Prahy. Nakonec byl nucen jedenáct let jako violista hrát v Komzákově kapele. S ní v roce 1862 přestoupil do orchestru Prozatímního divadla. Zajímavé je, že zde v letech 1866 - 1871 hrál pod vedením Bedřicha Smetany.

Protože měl Dvořák stále nedostatek peněz a studium na poměrně kvalitních školách přeci jenom nebylo levnou záležitostí, musel si přivydělávat doučováním nepříliš talentovaných mladých slečen, které pocházely většinou z bohatých rodin. Jeho finanční situaci stěžovalo také to, že v té době již měl založenu vlastní rodinu. Také hrával na varhany v kostele u svatého Vojtěcha na Novém Městě (1874 - 1877), i když mzda za tuto práci opravdu nebyla vysoká. Přesto, že Dvořák viděl, že hudba není příliš výnosné povolání, a že hodně peněz vydělává jenom hrstka šťastlivců, nenechal se nepřízní doby odradit a toužil se stát profesionálním skladatelem. Jeho duše byla plná hudby. Chtěl celému světu dokázat, že i malý český národ může tvořit velkou hudbu. Začal se více věnovat komponování skladeb, což mu znemožňovalo si vydělávat peníze. Po pět let proto žil pouze z ubohého státního stipendia. Komponoval vše - od symfonií a oper, písní a komorních skladeb až po duchovní tvorbu oratorního a kantátového zaměření. Pak se stalo to, co většinou vidáme pouze v pohádkách. Po prostudování jeho děl se člen stipendijní poroty, vídeňský mistr Johannes Brahms rozhodl tehdy třicetisedmiletému Dvořákovi pomoci. Doporučil ho jako mimořádně talentovaného umělce svému nakladateli Fritzi Simrockovi do Berlína. Když krátce nato vyšly jeho skladby Moravské dvojzpěvy a čtyřruční klavírní Slovanské tance, měla tato díla takový úspěch, že se Dvořák stal slavným a vyhledávaným umělcem takřka přes noc. Od této chvíle začaly jeho skladby hojně pronikat do zahraničí. Jeho díla začala vycházet i u Novella

v Londýně. Dvořák se také stále častěji věnoval dirigentské činnosti. Byl umělcem velice skromným, nábožensky hluboce založeným, miloval přírodu (jeho láskou byli holubi). Byl však zároveň i obdivovatelem civilizačního pokroku. Odtud pocházela jeho láska k lokomotivám a parolodím. Obdivoval také ruch velkých měst, i když čas od času právě od něj utíkal, aby se mohl schovat do neposkvřené venkovské zeleně. Mnoho jeho přátel se shodlo na tom, že ať se Dvořák dotkl kteréhokoli hudebního oboru, vždy vzniklo dílo naprosto originální.

V roce 1890 byl Dvořák jmenován profesorem skladby na konzervatoři v Praze. Vyučil zde několik mistrů příští generace (Josefa Suka či Oskara Nedbala). O dva roky později byl pozván na Národní konzervatoř v New Yorku, aby zde vychovával a usměrňoval mladé začínající umělce. Asi jako jediný skladatel v Evropě dostal možnost Američanům ukázat, jak komponovat, aby i jejich hudba měla národní ráz. Za názorný příklad samozřejmě zvolil hudbu slovanskou. V letech 1892 - 1895 působil Dvořák na této konzervatoři jako její ředitel. Slávu si Dvořák zajistil také v Anglii, kterou si podmanil svými vokálně instrumentálními skladbami (kantáta Svatební košile, oratorium Svatá Ludmila, Requiem).

Antonín Dvořák zemřel 1. května 1904 v Praze. Dvořákovo dílo lze rozdělit do několika etap. Jeho první skladby vznikaly v šedesátých letech devatenáctého století. V této fázi Dvořák čerpal z děl tehdy asi nejvyhledávanějších umělců Ludwiga van Beethovena a Franze Schuberta.

Druhá etapa jeho umělecké tvorby trvala v letech 1870 - 1872. V této době na Dvořáka nejvíce zapůsobili skladatelé Ferenc Liszt a Richard Wagner. Ve svém třetím období skládal hudbu především na vlastenecké náměty. V jeho díle je také cítit vliv Smetanův. První skladba tohoto období je Hymnus z básně Dědicové Bílé Hory. Je to jeho první dílo, které sklídilo veřejné ocenění. Zanedlouho poté, co se ledy prolomily, a veřejnost se začala o Dvořáka více zajímat, vydal i své slavné dílo Stabat mater. Další částí jeho tvorby je takzvané moravské období, pod jehož vlivem byl Dvořák od roku 1870. V tomto období vznikly slavné Moravské dvojzpěvy, na kterých je patrné, že Dvořák začal svoji tvorbu obohacovat o některé modální a harmonické postupy. Od roku 1878 trvalo takzvané slovanské období. V něm Dvořáka provázela myšlenka vzájemnosti všech slovanských národů a to je znát i na jeho hudbě, která čerpá z rozmanitých slovanských kultur (díla: Slovanské rapsodie, Smyčcový kvartet Es dur, Smyčcový sextet A dur, Klavírní trio "Dumky" a další). Tyto prvky můžeme pozorovat i na jeho skvělém díle Slovanské tance.

V osmdesátých letech devatenáctého století byl Antonín Dvořák na vrcholu svých tvůrčích sil. Rozvíjel vlasteneckou a slovanskou linii a prohluboval svou skladatelskou osobnost. Komponoval hlavně velké hudební stavby.

Další fází Dvořákova díla bylo takzvané americké období. Působily na něj bezprostřední a pro něj uchvacující dojmy z pobytu v New Yorku. Do české hudby vnesl některé prvky černošského spirituálu a indiánského folklóru (díla: Devátá symfonie Z Nového světa, smyčcový kvartet F dur, smyčcový kvintet Es dur, Suita A dur a další). Poslední Dvořákovo tvůrčí období trvalo od roku 1896. Jeho hudba z tohoto období se vyznačuje barvitým a lyrickým projevem. Působily na něj české báje a pohádky (hlavně Erbenovy).

Nejznámější díla této doby jsou Čert a Káča a Rusalka. V tomto období Dvořák komponoval především opery (Jakobín, Čert a Káča, Rusalka, Armida). Antonín Dvořák napsal samozřejmě mnohonásobně více děl, ale je zbytečné je zde vypisovat. Je jisté, že Antonín Dvořák a Bedřich Smetana byli jedni z největších umělců v Čechách, jaké kroniky pamatují. Měli mnoho společného, ale v mnoha věcech se zásadně lišili. Zdánlivě žili ve stejné době, ale rozdíl jejich věků (sedmnáct let) znamenal v oněch bouřlivých časech hodně. Smetana prožil svůj život převážně v době, kdy se s obrodou českého národa teprve začínalo, a také se jí sám zúčastnil. Jeho díla se snažila pozdvihnout morálku lidu a jeho cílem bylo vytvářet skutečně ryze národní hudbu. V době revoluce byl Antonín Dvořák ještě malé dítě, nemohl se jí tedy přímo účastnit. Jeho hudba měla pojmout celý problém nedobrych vztahů mezi lidmi daleko globálněji: chtěl vytvořit pevnější a lepší vztahy mezi všemi slovanskými národy. Jeho hudba byla také pestřejší a rozmanitější. I životní osudy obou skladatelů jsou odlišné. Společnou měli chudobu v mládí, těžké začátky a ochotu pro český národ trpět. Potom se ale Dvořák náhle stal vyhledávaným umělcem a pozvání do Ameriky ještě zvýšilo jeho prestiž. Dožil jako šťastný a poměrně bohatý člověk. Smetanu již od útlého věku provázeli těžké rány osudu. Časté skony jeho příbuzných ho museli velice poznamenat. Poslední kapkou pro něj asi byla ztráta sluchu. To, že poslední okamžiky svého života prožil v bolestech a depresích, jen charakterizuje jeho neveselou životní dráhu.

I když oba skladatelé používali různé hudební prostředky, jejich cíl by velice podobný - zlepšit pověst českého národa a dopomoci mu k rychlejšímu kulturnímu rozvoji. Neměli bychom proto dávat větší nebo menší zásluhy ať už tomu či onomu skladateli.

Zpracovala: Mirka Schullerová

e) RECEPTY

Barevný rýžový salát

Ingrediencie

200 g uvařené rýže, 100 g sterilované kukuřice, 1 menší pórek, 1 - 2 natvrdo uvařená vejce, 1 kapie
zálivka: 2 - 3 lžíce zakysané smetany light, sůl, špetka cukru, citronová šťáva, pažitka nebo cibulová nať

Postup

Vychladlou sypkou rýží zlehka promícháme s kukuřicí bez nálevu, pórkem pokrájeným na tenká kolečka, plátky vajec a kapií nakrájenou na nudličky. Vše zalijeme dobře ochucenou zálivkou a znovu zlehka promícháme. Salát necháme v chladnu odležet a podáváme s celozrnným pečivem.

Jahodový salát s rýží

Ingrediencie

1 hrnek uvařené vychladlé rýže, 1 vanilkový cukr, moučkový cukr podle chuti, čerstvé jahody, 250 ml smetany ke šlehání

Postup

Rýži promícháme s trochou cukru podle chuti. Jahody pokrájíme na kousky a vmícháme do sladké rýže. Smetanu ušleháme dotuha a přimícháme k rýži s jahodami. Podáváme vychlazené.

Zpracovala: Mirka Schullerová

f) HUMOR

Klasiky českého humoru – od paní Lenky Steidlové

Povídky Šimka a Grossmana: Exkurze do ZOO

V naší třídě byla nejoblíbenějším předmětem biologie. Její výuka měla na škole svou tradici. Starší spolužáci nám vyprávěli o bývalém profesoru Lehnickém, který se na osnovy neohlížel a výklad omezoval jen na kreslené popisy ryb. Teprve inspektor prý objevil závažný fakt, že profesor Lehnický je němý a tudíž k výuce nezpůsobilý. Náhradu do konce roku ředitel nesehnal, neboť se proslýchalo, že v biologickém kabinetu straší. Suploval tedy školník Vaňkát, který byl znám jako milovník přírody a choval na školní zahradě králíky v šesti koticích. Měli jsme jej také rádi. Učením nás nezatěžoval. Přišel do třídy, otevřel přípravy a četl: „Téma hodiny: Králíky: Cíl: Nakrmit je.“ Pak přípravy zavřel, seřadil nás a dodal: „To byste, kluci, nevěřili, co ty potvory sežerou.“ Znamky pak dával z hlavy podle váhy nůše. Kdo přinesl trávu povadlou, dostal poznámku, že je drzý. Nejlepší známky z biologie nosil domů šplhoun Brumlík, který dokázal za hodinu natrhat nůši čtyřlístků a ještě vyčistit kotce a bobky srovnat na hnůj podle velikosti.

Po prázdninách, právě když jsme si chystali nůše na biologii a šplhoun Brumlík se vytasil s novým srpem, vešel do třídy místo školníka zcela nový pedagog a řekl: „Jsem doktor Zelí a vy jste moji žáci! Opakujte to po mně!“ Doktor Zelí byl možná učený pán, ale kázeň ve třídě neudržel. Co chvíli se ozývaly výkřiky: „Pozor Zelí, zajíc! Nazdar košťále!“ aj. Vrchol drzosti si dovolil repetent Pelnář, který v sobotu pozval pana doktora na nedělní oběd, řka, že mají vepřovou s knedlíkem a maminka marně shání přílohu. Zelí smutně pokýval hlavou: „Pochopil jsem tvůj špatný vtip, chlapče. V neděli budete na výletě a já bych jako hlupák klepal na dveře. Jsem chytřejší, než si myslíš.“ Při jedné hodině biologie jsme tak hlučeli, že vtrhl do třídy ředitel a pravil ironicky: „Pardon, doktore, nevěděl jsem, že přednášíte. Zdálo se mi, jako by se tu válcoval plech.“ Tehdy se poprvé Zelí rozzuřil. „Vy nehodní chlapci,“ zašeptal, „za trest vám dnes neprozradím nic nového o ježkovi.“

Nezapomenutelným zážitkem školního života byla pak návštěva zoologické zahrady. Již týden před stanoveným datem výpravy sršel Zelí vtipem a dobrou náladou. „To uvidíte, co je na světě zvířat,“ holedbal se, „a každé jiné! Jen o jedno vás prosím, děti moje takřka vlastní. Nekrmte zvěře!“ Všichni jsme to svorně slíbili. Jenom Pelnář povstal a řekl pevným

hlasem! „Já budu krmit hrocha. Líbí se mi, že je špinavej!“ „O tebe strach nemám, Pelnáři,“ zasmál se Zelí, „ty jsi lakomý. Jak tě znám, od tebe zvěř skývu neuvidí.“ Pelnář si sedl a huhňal výhruzně: „Uvidíme, hlávko!“

V pondělí ráno jsme se sešli na nádraží v 7.00. Pelnář přišel v 7.05, neboť vláčel za pomoci svého děda velký tlumok laskomin pro hrocha. V 7.15 odjel vlak bez nás a v 7.32 přiběhl určicný profesor Zelí. „Promiňte, chlapci, ale nemohl jsem najít nádraží,“ omlouval se pokorně, ale hned nato vykřikl: „Pelnáři, okamžitě nech to žrádlo pro hrocha doma!“ Repetent drze tvrdil, že veze chudé neduživé tetě do Prahy výslužku, což mu děda bázlivě potvrdil. Zelí se uspokojil. Pak přiložil ucho na koleje a pravil: „V 9.48 jede další vlak.“ A skutečně. Přesně v 9.48 stál vlak před námi. Sice nákladní, ale stál. Cesta na uhlí ubíhala klidně až na to, že Zelí občas vypadl z vagonu, když si prohlížel krajinu. Konečně jsme stanuli před zoologickou zahradou. „Prosím o slevu,“ žádal profesor. „Nedělejte nám ze zoo holubník, pane mistr,“ obořil se vrátný, „horničtí učni jsou hlášeni až na čtvrtek!“ Učitel zrudl. „Jsem doktor Zelí a toto je jedenáctiletka z Pyšel. A chci slevu!“ „Já tvrdím, že z vás padá mour a umažete nám zvěř,“ trval na svém vrátný, „proto zaplatíte plnou cenu.“ Profesor odvedl vrátného stranou. „Nechci slevu zadarmo,“ pravil vychytrale a položil na stůl stokorunu. Vtrhli jsme do zahrady. Právě když učitel hledal cestu ke lvům, spatřili jsme prchající zřízence a zaslechli křik: „Zachraň se, kdo můžeš, hroch se utrhl!“ V tu ránu byl Zelí na stromě. „Vím, co hroch dovede, všichni do lavic, končím exkurzi!“ Hledali jsme úkryty, kde se dalo. Většina našla útočiště v pavilonu opic. Chotečka Petr, syn krotitele, se schoval u tygra a strkal mu ve strachu před hrochem hlavu do tlamy. Nutno dodat, že otec nebožtíkův znal tento trik zřejmě lépe. Milovský Alois, tlouštík třídy, který k opicím nedofuněl, se ukryl u krajty. „Pane profesore,“ volal, „to je zajímavé, jak je ta užovka přítulná. Jak mě přátelsky obtáčí!“ „Nadechni se, Milovský,“ volal Zelí zoufale, „to je krajta!“ Pak zavřel oči a šeptal: „Vidíš, blbe, kdyby ses byl učil. Hady jsme měli předminule...“

Náhle jsme si všimli, že jediný, kdo se neukryl, byl Pelnář. Stál na cestičce, pak přiložil ucho k zemi a volal: „V 17.05 je tu hroch!“ O pár vteřin později už pedagoga vozil po zahradě. „To byl špatný vtip, Pelnáři,“ volal Zelí, „připrav si žákovskou knížku.“ Po dvaceti minutách dostihů však přestal Zelí zřejmě vnímat. Zakousl se hrochovi do kůže a již dávno neřídil jeho směr. Pelnář se zajíkal smíchy. Nato otevřel vak hrochových pochoutek. Tlustokožec zavěťřil a zaryl hlavu do pytle. Zelí se sesul k zemi a vleže Pelnářovi děkoval. Po chvíli přežraný hroch zjhl jako dítě a dokonce před Zelím panáčkoval. Pak se nechal klidně dovést do svého bazénu.

Pelnář dostal od vedení zoo za odměnu náramkové hodinky a od té doby je s učitelem jedna ruka. Zelí chodí k Pelnářům na obědy a repetent má nad postelí list ze žákovské knížky s pochvalou: K záchraně profesora před zlým buvolem neváhal obětovat výslužku pro chudou nemocnou tetu.

... a další pro zasmání...

*„Dědil jsem a chci vybrat peníze, co přišly na můj účet,“ říká klient v bance.

„Jistě. A nechtěl byste si u nás založit termínovaný účet nebo vstoupit do našich podílových fondů? Případně vám nabídneme jiný výhodný produkt...“

Klient: „Já jsem říkal, že jsem dědil, ne že jsem debil!“

*N i k d y ! ! ! ! !

- Sedím jako vždy v mém denním lokálu u baru.
- Náhle přijde dovnitř ta nejkrásnější žena, kterou jsem do té doby spatřil.
- Přemýšlím, jak bych ji mohl oslovit, nakonec jí nechám od vrchního přinést tu nejdražší láhev šampaňského, kterou lokál nabízí. S poznámkou na lístečku, že bych ji rád s ní společně vypil.
- Přečte lísteček, usměje se na mně a nechá mně od vrchního přinést lísteček zpátky.
  - Na něm stojí psáno:
- "Vážený pane, abych s Vámi tuto láhev společně vypila, musí ve vaší garáži stát Mercedes, na Vašem bankovním kontě musí být jeden milion US-dolarů, ve vašich kalhotách se musí nacházet 17 cm a vilka na Kanárských ostrovech by také nebyla závadou".
  - Přečtu s úsměvem její poznámku a píší zpátky:
- „Vážená paní, v mé garáži se nachází jeden Porsche, jeden Ferrari a jeden Mercedes. Na mých 8 bankovních kontech se nachází na každém po 2 milionech US-dolarů, jednu vilku mám na Bali, další v Římě, jednu na Floridě a jednu ještě v Rakousku"

Ale N I K D Y ! ! ! v životě, ani pro tu nejkrásnější ženu světa,
bych si nenechal uřezat 6 cm ...

...pošlete jednoduše láhev zpátky !

Zpracovala: Mirka Schullerová

g) ZAJÍMAVOSTI

Nejslavnější gumová zvířátka světa: Kachničky plují mořem už 19 let!

Plující kachničky brázdí světové oceány už dlouhých devatenáct let. Nyní jejich putování pomalu končí. V lednu tomu bylo 19 let, kdy se uprostřed oceánu uvolnily z nákladní lodi kontejnery obsahující 29 tisíc žlutých kachniček.

Od té doby gumové hračky obepluly prakticky celý svět a staly se fenoménem. Na pár let uvízly v ledu u Aljašky, pak se znovu daly na cestu. Jejich putování sleduje celý svět. Časem se staly také pomůckou oceánografů, kteří díky nim zkoumají mořské proudění. Jsou také cennou sběratelskou relikvií, za kterou se platí tisíce.

10. ledna

Kdesi uprostřed Tichého oceánu se během bouře uvolnily z nákladní lodi tři kontejnery obsahující 29 000 hraček do koupele pro děti. Jeden z kontejnerů plný jasně žlutých kachniček se otevřel a kachničky vyrazily na dlouhou cestu. Hned na jejím začátku se rozdělily na tři skupiny. Skupina teplomilných kachniček vyrazila na jih směrem k Austrálii a Indonésii, druhá skupina se rozhodla navštívit západní pobřeží jihoamerického kontinentu a třetí skupinka zamířila objevovat nehostinnou krajinu Severního ledového oceánu.

16. listopadu 1992

Skupina kachniček milujících zimu byla objevena v Beringově moři mezi Aljaškou a východní částí Ruska. Cesta ke břehům Aljašky jim trvala deset měsíců.

1995

Vědci s potěšením zjišťují, že kachničky mohou využít jako bójky ukazující směr mořských proudů a směr větru. Některé kachničky, které se na začátku cesty vydaly na jih, byly nalezeny u břehů Havaje a Japonska, jiné se »usídlily« na březích Jižní Ameriky.

1995 – 2000

Kachničky putující kolem Aljašky zamrzly v ledu, kde několik let odpočívaly před další cestou. Další dvě skupiny kachniček byly v té době neznámo kde, občas je ale zahlédli námořníci. Oceánografové pečlivě zaznamenávali místa jejich výskytu a podle nich malovali trasy, kudy kachničky cestovaly.

2000

Stovky kachniček se přihoupaly na pobřeží Spojených států. Jejich barva už dávno není jasně žlutá, mořská voda a slunce je obarvily spíše do šeda.

2001

Jedna skupina kachniček se rozhodla podívat na místo, kde v roce 1912 ztroskotal Titanic. V nábožné úctě proplouvaly místy, kde před 89 lety bojovali o život pasažéři nejluxusnější lodi své doby.

2003

Velká skupina kachniček se vydala také na pobřeží Velké Británie. Žlutí cestovatelé se už dávno stali fenoménem, o kterém mluví svět, a firma, která kachničky v roce 1992 ztratila, vyhláší odměnu ve výši 100 dolarů za každý ulovený kousek. Jejich cena ovšem stoupá i na sběratelských burzách, kde za něj nálezce může dostat i 200 dolarů.

2007

Kachničky už se objevují prakticky po celém světě. Jejich cena na sběratelských burzách stoupá do závratné výšky 500 dolarů za kus (asi 8500 korun). Pokud tedy na dovolené najdete na pláži kdysi žlutou gumovou kachničku, rozhodně ji nevyhazujte, mohla by vám celou dovolenou zaplatit.

2011

Většina putujících kachniček už byla z moří vylovena a část už agresivní slaná voda zničila. Hezkých pár stovek se jich ale stále kolébá světem. To, že už jich je tak málo, je také důvodem, proč jejich cena opět o něco stoupla. Sběratel vám momentálně za čerstvě vylovenou kachničku zaplatí i více než 1000 dolarů, tedy cca 18 000 Kč.

Zpracovala: Mirka Schullerová

h) KULTURA

Tři dny ke svobodě (The next three days)
thriller; 122 min; 2010.

Režie: Paul Haggis

Produkce: Michael Nozik, Olivier Delbosc, Paul Haggis, Marc Missonnier

Scénář: Paul Haggis

Hrají: Russel Crowe, Elizabeth Banks, Brian Dennehy, Olivia Wilde, Jason Beghe, Liam Neeson

Synopse

Život se zdá být pro Johna Brennana (Russell Crowe) perfektní až do chvíle, kdy je jeho žena Lara (Elizabeth Banks) zatčena pro vraždu, kterou, jak tvrdí, nespáchala. Tři roky před rozsudkem se John snaží udržet rodinu pohromadě, vychovává jejich syna a učí na univerzitě. Mezitím usilovně pátrá po každém dostupném důkazu, aby dokázal nevinu své ženy.

Po zamítnutí posledního odvolání začne mít Lara sebevražedné sklony a John se rozhodne pro jediné možné řešení: pomoci své ženě uprchnout z vězení. Odmítá být odrazen tím, že je bez šance nebo tím, že nemá zkušenost a snaží se vymyslet a propracovat plán útěku. Ponoří se do nebezpečného a neznámého světa a skutečně riskuje vše pro ženu, kterou miluje.

Zpracovala: Mirka Schullerová

i) ZDRAVÍ

Recept na dlouhověkost: *ideální srdeční tep*

Žeňšen, kořen mandragory nebo prameny zázračných vod. Lidé hledali zázračný recept na dlouhověkost od nepaměti. O skutečně fungujících věcech obvykle vědí dost málo. Jednou z nich je například správný srdeční tep.

U člověka, který se dožije 76 let, přečerpá lidské srdce zhruba 200 miliónů litrů krve. Tedy docela slušně velké jezírko. Pokud je nemocný, má třeba vysoký tlak, zúžené cévy nebo jiné kardiovaskulární potíže, musí srdce tepat rychleji, aby se vyrovnalo s handicapem krevního oběhu. A přečerpá i víc krve. Když je člověk zdravý, může bít pomaleji. Ušetří tak svému majiteli kus životní energie. A to pak bývá jeden z důvodů, proč obvykle žije déle.

V živočišné říši platí jednoduchá úměra: čím pomaleji tepe srdce zvířete, tím vyššího věku se tvor dožije. Příkladem jsou kolibříci, kteří žijí 3 až 5 let. Při maximálním fyzickém výkonu dosahují až 1260 tepů za minutu (ve spánku to ale může být pouhých 50 až 180 t/min.). Naopak želvy, jejichž srdeční rytmus se pohybuje kolem 30 t/min, se dožívají 100 až 200 let. Na Galapágách žije dokonce zvláštní druh, který má jen 4 t/min. Mezi lidmi existují značné rozdíly. Podle velmi tolerantních učebnic fyziologie je normální tep 60 až 100 úderů za minutu.

Pokud tep klesne pod padesát úderů, začne mít organismus potíže s kyslíkem a výživou. Člověk se začne cítit unavený a při tělesné námaze se zadýchává.

Výjimkou jsou trénovaní sportovci, zejména vytrvalci, kteří mívají kolem 45 t/min. Jakmile však přestanou sportovat, začne se jejich rytmus podobat rytmu normálních lidí.

Trochu jinak jsou na tom ženy. Přestože mají v průměru o něco vyšší srdeční tep než muži, dožívají se většinou vyššího věku než oni. Pro podobný jev bychom v živočišné říši těžko hledali obdobu a v podstatě i vysvětlení.

Jak můžeme dosáhnout optimálního tepu? Zdravou životosprávou, která je stejná jako u prevence infarktu: nekouřit, dobře kompenzovat stresy, jíst racionální stravu v rozumném množství, umírněně pít alkohol a sportovat v intenzitě trochu vyšší než rekreační. Ale také se věnovat třeba relaxaci, józe nebo asijským bojovým uměním, které nás dokážou zklidnit i mentálně.

Zázrak optimismu

Seriózní výzkumy dokazují, že optimističtí lidé méně marodí, mívají méně úrazů, nehod i zbytečných konfliktů. Navíc často žijí vyrovnanějším způsobem života, který připomíná plynulou jízdu autem s optimálním počtem obrátek, kdy má vůz nejmenší spotřebu a nejméně se ničí.

Jak jedí století lidé

Gerontolog T. Franke z Würzburgu zkoumal, jak se stravují vitální století lidé. Zjistil, že většina z nich jí velmi střídavě a až na výjimky jsou štíhlí. To není náhoda. Nejvíce energie spotřebuje lidský organismus na zpracování potravy a její trávení. U spousty dlouhověkých lidí se nejednou setkáte i s tím, že v určitém období svého života dokonce strádali, pokud šlo o jídlo. Jíst střídavě opět znamená ušetřit životní energii. A naopak. Nadbytečná kila nepředstavují jen zbytečnou zátěž pro trávicí systém, ale také pro svaly, klouby, krevní oběh i srdce.

Dost spánku i sexu

Většina dlouhověkých lidí dobře spí. Dostatečný spánek je potřebný pro obnovu sil. Ale nejen to. Ve spánku se vytváří minimum stresových hormonů.

Navíc se vyplavuje hormon melatonin, který řídí spánek a vůbec biorytmy našeho těla. Také chrání buňky před poškozením, zvyšuje výkonnost imunitního systému, snižuje spotřebu energie a zpomaluje procesy stárnutí.

Velice příznivě působí na člověka hlazení, mazlení, polibky a sex. Přináší emoce a tělesné reakce, které bývají jedním z nejsilnějších pozitivních zážitků. Vyplavují se při nich endorfiny

a další přenašeče mozkových vzruchů, příznivě působící na náš organismus, včetně imunity. Snižují i tonus svalů, pocity napětí, úzkosti a stresu. Není náhodou, že lidé, kteří se milují dvakrát týdně, se dožívají delšího věku a jsou méně nemocní, než ti se skromnější frekvencí intimního života.

Zpracovala: Mirka Schullerová

Správná řešení:

Čeština:

Mlha se rychle rozplynula. Louka byla plná bílých odkvetlých pampelišek. To je neslýchaná pomluva! Plíce slouží k dýchání. Nikdy nelízej nůž. Koupil si dva kopečky zmrzliny. Rozbil se nám plynoměr. Smetana se mi rozplývala na jazyku. Utři všechny talíře. Lyska je vodní pták. Díval se oknem do mlýnice. Klisna bude mít hříbě. Blýskavice je pomocné slovo v Morseově abecedě. K večeři nám Lída nabídla lívance. Lyžař čekal na vlek. Mluví plyně anglicky i německy. Semínko už začalo klíčit. K svátku dostal plyšového slona. Nesahej špinavýma rukama na kliku. Hlína se musí nejprve nakypřit. Někdo v pokoji tiše vzlykal. Petrův dědeček nedoslýchá. Psovi kapaly z tlamy sliny. Máme nový plynový sporák. Libor neslyšně zavřel dveře. Teta zasadila cibulky tulipánů. Na kopci se zablýsklo. Olina našla barevné sklíčko. Litoval svých činů. Z bajky vyplývá ponaučení. Neplivej na zem.

Hádanka:

Jednu, protože když máš dvacet jedna ryb a přidáš k nim **JED** NA DVACET RYB, tak ti zbude jedna.